

Відгук

офіційного опонента доктора медичних наук, професора, завідувача кафедри терапії і геріатрії НМАПО імені П.Л.Шупика Стаднюка Леоніда Антоновича на дисертаційну роботу Горди Ігоря Івановича на тему: « Дисфункція нирок при гострій декомпенсованій серцевій недостатності”, поданої на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.11 – кардіологія.

Актуальність теми дисертаційної роботи

Однією з провідних безпосередніх причин госпіталізації і смерті серед пацієнтів старших вікових груп є гостра декомпенсована серцева недостатність (ГДСН), особливо при дестабілізації хронічної серцевої недостатності, підходи до лікування якої мають суттєві відмінності від стабільної хронічної серцевої недостатності. Незважаючи на тривалі дослідження, ряд положень щодо критеріїв прогнозування розвитку декомпенсації та оцінки ефективності лікування, його диференціації залишаються недостатньо визначеними. Серед центральних питань допомоги пацієнтам з ГДСН є адекватна оцінка у них вираженості дисфункції нирок для оптимізації лікування. При цьому недостатня інформативність рівня креатиніна в динамічній оцінці функції нирок може залежати від віковозалежної саркопенії, дегідратації, впливу ряду супутніх захворювань і медикаментів та інших факторів. Потребує подальшого уточнення важливе питання щодо оптимізації вибору зручних для практичної роботи базових критеріїв для визначення ступеня гемодинамічних порушень при ГДСН (клінічні, ехокардіографічні тощо). Складним і неоднаковим у різних пацієнтів є причинно-наслідковий зв’язок між змінами функції нирок і станом серцево-судинної системи.

Вищенаведені обставини обумовлюють доцільність подальшого вивчення факторів виникнення і прогресування серцевої недостатності,

підвищення ефективності обстеження з використанням нових біомаркерів та оптимізації терапії ГДСН. Тому робота Горди І. І., яка присвячена визначеню зв'язків вираженості дисфункції нирок за різними маркерами її оцінки з клінічними, лабораторними і інструментальними показниками ГДСН у співставленні з ефективністю різних варіантів лікування, є дуже актуальну.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт кафедри внутрішньої медицини №2 Національного медичного університету імені О.О.Богомольця МОЗ України «Патофізіологічні механізми та нові підходи до лікування різних клінічних форм хронічної серцевої недостатності» (державна реєстрація №0112U003502), співвиконавцем цієї теми є автор.

Наукова новизна дисертаційної роботи

Визначені зв'язки вираженості клінічних, лабораторних і інструментальних маркерів серцевої недостатності та ряду їх інтегральних індексів, ефективності лікування, виникнення ускладнень з вихідним функціональним станом нирок та різними проявами порушення їх функції при динамічному спостереженні у так званих «вологих і теплих» хворих з ГДСН. При цьому вивчено клінічне значення різних варіантів пошкодження нирок, обґрутовано доцільність визначення при їх комплексній оцінці рівня ліпокаліну, асоційованого з желатиназою нейтрофілів (NGAL).

Продемонстровано переваги використання «нітрат-центричної» стратегії при лікуванні вказаного контингенту хворих.

Практичне значення

Обґрунтувана доцільність впровадження в кардіологічну практику оригінального інформативного комплексу показників для виявлення порушення функції нирок і оцінки його вираженості у хворих з ГДСН для подальшого уточнення подальшого лікування і активного спостереження.

На підставі співставлення ефективності двох варіантів лікування виділеної групи хворих (так звані «вологі і теплі») з ГДСН обґрунтовано переваги використання «нітрат-центричної» стратегії порівняно з «діуретико-центричною».

Отримані при виконанні дисертаційної роботи результати впроваджені в практичну діяльність відділень кардіологічного профілю Олександрівської клінічної лікарні (м. Київ), відділень кардіологічного та терапевтичного профілю обласного госпіталю ветеранів війни (м. Хмельницький), інфарктного відділення центральної районної лікарні м. Старокостянтинів, а також в навчальний процес на кафедрі внутрішньої медицини №2 Національного медичного університету імені О. О. Богомольця МОЗ України.

Обґрунтованість і достовірність основних наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Дисертаційна робота Горди І. І. виконана на основі ретроспективного і проспективного обстеження 357 пацієнтів з ГДСН з детальним вивченням первинної документації, анамнезу, об'єктивних даних, а також з проведенням сучасних клінічних, лабораторних та інструментальних методів дослідження (індекси конгестії, ЕКГ, ExoKГ, ЦВТ, NT-proBNP та NGAL) які підібрані згідно поставленим в роботі завданням.

В дисертаційній роботі проведений ретельний статистичний аналіз отриманих результатів з використанням сучасних математичних методів.

Мета та завдання дослідження сформульовані коректно. Висновки дисертаційної роботи відповідають завданням, повністю відображають отримані результати дослідження. Практичні рекомендації ґрунтуються на даних власних спостережень та направлені на вирішення конкретних практичних завдань.

Оцінка змісту дисертації та її завершеності

Дисертаційна робота займає 172 сторінку машинописного тексту, побудована за класичною схемою та складається із: вступу, огляду літератури, 5 розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення результатів роботи, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних літературних джерел, що включає 173 посилань. Зміст кожного розділу чітко відображає його назва, а наведені 5 рисунка і 24 таблиці відповідають тексту та підтверджують отримані дисертантом результати.

В огляді літератури подані сучасні дані щодо патогенезу, критеріїв діагностики дисфункції нирок з висвітленням значення NGAL у пацієнтів з ГДСН. Розглянуті сучасні можливості прогнозування перебігу і ефекту лікування вказаної категорії хворих на основі оцінки дисфункції нирок, проаналізовані сучасні стратегії лікування.

У розділі 2 наведена клінічна характеристика хворих, які були залучені до участі у дослідженні, а також детально описані методи та дизайн дослідження. Автор обґрунтував доцільність використання клініко-гемодинамічних класів для характеристики гемодинамічних розладів і виділив для спостереження пацієнтів з II класом гострої серцевої недостатності («теплі і вологі»)

Розділ 3 присвячений висвітленню результатів ретроспективного одноцентрового дослідження щодо клінічної характеристики хвориз із ГДСН, частоти виявлення у них дисфункції нирок, а також результати стаціонарного лікування та віддалені наслідки.

У розділі 4 проведено аналіз зв'язку вираженості клінічних і гемодинамічних ознак ГДСН та ефективності лікування хворих з функціональним станом нирок і маркерами їх гострого пошкодження.

Розділ 5 присвячений аналізу предикторів погіршення функції нирок у хворих з ГДСН, частоти виникнення цих порушень, їх зворотності та клінічного значення.

У розділі 6 висвітлено важливість врахування NGAL і вихідної швидкості клубочкової фільтрації для уточнення тяжкості хворих з ГДСН і для прогнозування ефективності їх лікування. Показано, що порушення функції нирок за креатиніном поєднується з гіршим станом гемодинаміки лише у хворих зі значним зниженням швидкості клубочкової фільтрації.

У розділі 7 проведено співставлення ефективності та безпечності двох варіантів лікування пацієнтів з ГДСН при наявності хронічної хвороби нирок. Чітко показано переваги «нітрат-центричної стратегії» перед «діуретико-центричною стратегією»

В розділі «Аналіз та узагальнення результатів роботи» проведено узагальнення отриманих даних, значення яких підтверджено даними сучасної світової літератури відносно можливостей оптимізації обстеження і лікування хворих з ГДСН та дисфункцією нирок.

Висновки стислі, логічні, узгоджуються з метою і завданнями дослідження.

Практичні рекомендації аргументовані, написані чітко, доступні для використання в практичній медицині.

Повнота викладу матеріалів у працях, опублікованих автором.

Основні наукові положення, висновки та рекомендації, які сформульовані в дисертації, в повному обсязі відображені у періодичних виданнях. За матеріалами дисертації опубліковано 15 наукових праць, серед яких 6 статей у фахових виданнях, затверджених ДАК України, 1 одноосібно.

Опубліковано 9 тез доповідей на науково-практичних конференціях. Результати роботи широко обговорені на європейських і національних форумах.

Недоліки, зауваження і побажання.

При рецензуванні дисертаційної роботи, автореферату виникло декілька зауважень

1. Для оцінки гіпертрофії лівого шлуночка використовували лише товщину його стінки без розрахунку маси міокарда.
2. При аналізі отриманих даних для виявлення залежностей доцільно було б ширше використати показники структурно-функціонального стану серця.

Вказані зауваження не принципові і не впливають на високу оцінку дисертаційної роботи.

У порядку наукової дискусії хотілось би отримати відповіді автора на наступні питання:

1. Чи змінювався клініко-гемодинамічний клас пацієнтів за період спостереження?
2. Чи виявлені відмінності у ефективності лікування при використанні фуросеміду і торасеміду?
3. Які особливості лікування пацієнтів з ГДСН інших клініко-гемодинамічних класів можуть бути рекомендовані?

Висновок

Дисертаційне дослідження Горди Ігоря Івановича «Дисфункція нирок при гострій декомпенсованій серцевій недостатності», яке подане на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.11 –

кардіологія, було виконано в Національному медичному університеті під керівництвом член-кореспондента НАМН України, доктора медичних наук, професора Амосової Катерини Миколаївни та є самостійною завершеною науково-дослідною роботою з важливими новими даними. В ході виконання дослідження були вивчені зв'язки між перебігом ГДСН і її лікуванням з різними варіантами порушення функції нирок, вдосконалені підходи до оптимізації лікування визначеної категорії хворих. Актуальність теми роботи, новизна отриманих результатів та їх теоретичне і практичне значення для кардіології свідчать, що дисертація повністю відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. №567 (зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ №656 від 19.08.2015р. і №1159 від 30.12.2015 р.) до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук, а здобувач заслужує на присудження йому наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.11 – кардіологія.

Офіційний опонент

доктор медичних наук, професор,
завідувач кафедри терапії і геріатрії

НМАПО імені П.Л. Шупика

Стаднюк Л.А.

17.05.2018

